

Interview Tessa de Groot

Tessa de Groot die op 27 september een lezing voor onze Kring verzorgt is momenteel werkzaam als senior onderzoeker Romeinse tijd bij de nieuwe Rijksdienst voor Archeologie, Cultuurlandschap en Monumenten (RACM). Vanuit deze functie was zij de afgelopen jaren betrokken bij onderzoek naar Romeinse villa's in Zuid-Limburg. Ter introductie van haar lezing stelde de archeoloog en oud bestuurslid van onze Kring Joep Hendriks haar een vijftal vragen:

Had je voor je studie al affiniteit met (amateur)archeologie?

“Het liefst zou ik nu willen zeggen dat ik al op m'n 5de met een schepje rondliep, maar mijn interesse voor geschiedenis kwam pas in de laatste jaren van de middelbare school. Ik zat in Zaandam op school en ben toen op de VU gaan kijken, waar je Romeinse archeologie kon studeren. Het was meteen de juiste keus. We begonnen met z'n zessen of zevenen, de toekomstperspectieven waren toen nog niet echt groot.”

De afgelopen jaren heb je onder andere onderzoeken uitgevoerd naar de resten van een villa bij Meerssen en een askist nabij de villa van Bocholtz-Vlengendaal. Waar komt deze plotselinge aandacht voor de Zuid-Limburgse villa's van de Rijksdienst vandaan?

“De aandacht komt vooral voort uit het AMR-project (Actualisering Monumenten Register), waarin vijftien beschermde monumenten van het type villacomplex in Zuid-Limburg op een non-destructieve manier onderzocht zijn. Deze villa's waren al sinds de 19de en vroege 20ste eeuw bekend en hadden in de jaren tachtig een

beschermd status gekregen. Het doel was nieuwe kennis te verzamelen over de fysieke kwaliteit van de monumenten. De onderzoeken hebben veel informatie opgeleverd over die kwaliteit, maar ook over andere soorten gebouwen dan villa's en over de begrenzing van de monumenten. Het onderzoek bij Meerssen kwam direct voort uit het AMR-project. In 2003 hebben we er proefsleuven gegraven om te kijken of de begrenzing van het monument verruimd moest worden. Toen we daar bezig waren, kregen we de melding van een toevalsvondst van een grafkist bij Bocholtz. Dit bleek een vondst van nationaal belang, die niet in het kader van 'Malta' (waarbij de verstoorder betaalt, zoals bij de opgraving van de villa van Kerkrade-Holzkuil – JH) onderzocht kon worden. We zijn daar in het najaar meteen verder gegaan."

Wat waren hierbij je ervaringen met de Limburgse amateur-archeologie?

"Bij Bocholtz hadden we goed contact met Heemkundevereniging De Bongard. Zij hebben 's nachts zelfs de askist voor ons bewaakt. De amateurs en de omwonenden, af en toe wel moeilijk te verstaan, waren sterk geïnteresseerd en soms kregen we gewoon een vlaai toegestopt! Ook nu bij Afferden hebben we goed contact met de amateurs, die hier echt onze oren en ogen in het veld zijn."

Uit het hoofdstuk van de Nederlandse Onderzoeksagenda Archeologie over de Romeinse tijd in Zuid-Nederland (www.noaa.nl, hoofdstuk 18), blijkt dat ondanks de vele onderzoeken die in het verleden in Limburg uitgevoerd zijn, nog steeds relatief weinig bekend is over de aard van de bewoning in die tijd. Wat zou er volgens jou moeten gebeuren om daarin verandering te brengen?

"De NOaA stelt voor Noord- en Midden-Limburg dat het onderzoek naar grote nederzettingen is achtergesteld ten opzichte van oostelijk Noord-Brabant. Er zijn in het verleden weliswaar veel, maar vooral kleine onderzoeken geweest. Meestal zijn vindplaatsen niet volledig opgegraven of goed uitgewerkt. Voor Zuid-Limburg geldt dat er hoofdzakelijk maar drie soorten vindplaatsen bekend zijn: villa's, *vici* en grafvelden. In het verleden is weliswaar veel onderzoek gedaan naar de villa's, maar deze onderzoeken waren vaak alleen op de hoofdgebouwen gericht. Over omvang, datering en fasering van de villa's en de inrichting van het erf weten we erg weinig. Van de Romeinse grafvelden zijn meestal slechts losse waarnemingen van graven bekend. En ook de informatie over de *vici* (wegdorpen of regionale centra, zoals Heerlen, Maastricht en Rimburch – JH) is nog steeds beperkt.

Maar of ik de oplossing weet... Ik denk dat het raadzaam is een aantal oude, ongepubliceerde opgravingen uit te werken en opnieuw aandacht te besteden aan vondstmateriaal om betere dateringen van vindplaatsen te krijgen. Daarnaast zal bij nieuwe opgravingen meer nadruk moeten liggen op het opgraven, uitwerken en publiceren van vindplaatsen in hun totaliteit. Bovendien moet aandacht besteed worden aan andere soorten nederzettingen dan alleen de villa's. Het probleem is dat deze lastig op te sporen zijn. Misschien dat onderzoek naar de locatiekeuze van nederzettingen hier een oplossing voor kan zijn."

Betekent dit dat we de komende jaren bijzondere aandacht van de Rijksdienst voor de provincie Limburg en de Romeinse tijd kunnen verwachten?

“In onze planning staat nog een onderzoek naar een locatie vlakbij Voerendaal, waar twee natuurstenen leeuwtjes vandaan komen. En we hebben de aandacht verschoven naar Noord-Limburg. Bij Afferden doen we nu onderzoek naar een villa die gelegen is op een Maasterras tussen de Maas en de Eckeltse Beek. Hier richten we ons op de landschappelijke context, door naar de omgeving van het villaterrein te kijken. En we besteden ook aandacht aan andere periodes dan alleen de Romeinse tijd. Wellicht dat we nog aan de slag gaan met de resultaten van het AMR-project. Een aantal onderzochte villa's zouden we in hun geheel moeten kunnen behouden voor de toekomst.”

Sittard, september 2007

**Aan de leden van LGOG
Kring De Westelijke Mijnstreek
en overige belangstellenden**

Geachte dames en heren,

Namens Kring De Westelijke Mijnstreek van LGOG, de Archeologische Vereniging Limburg (AVL) en Museum Het Domein nodigen wij u van harte uit voor een lezing over de Romeinse villae in het Zuid-Limburgse lössgebied, op **donderdag 27 september**. De voordracht zal worden verzorgd door de archeologe drs. Tessa de Groot.

Mevr. De Groot (1977) studeerde Provinciaal Romeinse archeologie aan de Vrije Universiteit te Amsterdam. Sinds 2001 is ze werkzaam als senior onderzoeker voor de Romeinse tijd bij de Rijksdienst voor Archeologie, Cultuurlandschap en Monumenten, voorheen Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek.

Over de lezing, die om **20.00 uur in Museum Het Domein** (Kapittelstraat 6, Sittard) begint en voor iedereen vrij toegankelijk is, het volgende ter inleiding:

Secretariaat Kring
DWM
Maalsteenstraat 19
6129 JH Urmond
E-mail:
mulbohn@hetnet.nl

**De Romeinse villae in het Zuid-Limburgse lössgebied:
oud en nieuw onderzoek**

In Museum Het Domein is op 16 juni de tentoonstelling *Via Via, Romeinen in de regio* van start gegaan. In deze expositie, die tot 7 oktober te zien is, wordt een beeld gegeven van het leven in de regio Sittard-Geleen in de tweede en derde eeuw na Christus.

De presentatie van Tessa de Groot sluit bij dit thema aan. Zij gaat in op de resultaten van recent onderzoek naar de Romeinse villae in het Zuid-Limburgse lössgebied. Aan bod komen onder meer de resultaten van het onderzoek naar de inhoudelijke en fysieke kwaliteit van wettelijk beschermde villacomplexen. Dit onderzoek is de afgelopen vijf jaar door de Rijksdienst voor Archeologie, Cultuurlandschap en Monumenten uitgevoerd en heeft nieuwe informatie opgeleverd over villae die decennia eerder al ontdekt en onderzocht waren. Daarnaast zal Tessa de Groot aan de hand van recent onderzoek naar het graf van Bocholtz een beeld schetsen van de grafcultuur van de villae.

Met vriendelijke groet,

Peter Schulpen, voorzitter

Mart Bohnen, secretaris

Komende activiteiten:

- 30 oktober Minisymposium ter ere van oud-voorzitter Kees Schutgens met als sprekers Guus Janssen, Régis de la Haye en Wiel Kusters. Aanvang 20:00 uur in het Stadsarchief Sittard-Geleen te Born.
- 22 november Lezing door Eric van Royen over 'De Nederlandse mijnondernemingen en het silicose-vraagstuk'. Aanvang 20:00 uur, in 't Guliks Hoes.

sponsor van LGOG De Westelijke Mijnstreek